

Emá Diblíková: Jiný underground: perspektivou dětí. FHS UK, Praha 2024, 60 s. + přílohy.

Bakalářskou práci E. Diblíkové jsem poprvé posuzoval v létě 2023, kvůli závažným nedostatkům jsem ji ovšem hodnotil jen jako dobrou. Diplomantka tehdy k obhajobě nepřistoupila a nová verze práce byla jednak alespoň dílčím způsobem doplněna o chybějící prameny (*Bytová revolta*, edice prvních 6 čísel *Vokna*), jednak obsahově a formulačně upravena. Přitom konstatuji, že i když již nebylo v silách autorky rozšířit původní výzkum, ani nezohlednila veškerou doporučovanou sekundární literaturu (zvláště toho lituji v případě Alanova sborníku, protože jeho editor byl současně specialistou v oblasti mikrosociologie a ontogeneze a i tyto perspektivy při výzkumu [společenství] alternativní kultury uplatnil), dodatečné úpravy práci nepochybně vylepšily. Její hlavní devíza v podobě originálního výzkumu zaměřeného na dosud prakticky nestudované téma „dětí undergroundu“ přitom samozřejmě zůstala zachována.

V posuzované podobě je práce rozdělena na tři hlavní kapitoly. V první z nich (číslované jako 2.) autorka shrnujícím a spíše laickým způsobem přiblížila perspektivu oral history a český underground období tzv. normalizace jako sociokulturní fenomén. Zatímco druhé téma je pro práci nezbytnou, i když spíše jen letmou kontextualizací, nastínění charakteru a možností oral history je na úrovni bakalářské práce poněkud redundantní. Bylo by bývalo lépe, kdyby určitou část daného textu autorka včlenila spíše do následující, metodologicky orientované kapitoly. V té totiž zbytečně formalistně definovala cíle výzkumu a výzkumné otázky, následně popsala techniky sběru dat a analýzy dat, podala rovněž krátké medailony neanonymních respondentů (přílohou práce jsou jejich informované souhlasy, což je opět poněkud formalistní, ne však špatný přístup). Toto vše je jistě možné a s výjimkou „přírodovědné“ prezentace obvykle i náležité, výzkumu však chybí hlubší teoretické či metodologické rámování. Spojením analýzy sociokulturního kontextu, dostupné prostřednictvím sekundární literatury, s vhodně zvolenou teoretickou perspektivou a/nebo s diskusí možností orálněhistorické analýzy biografických interview, na něž by – v tomto pořadí – navazovalo kladení otázek a hledání způsobů a technik jejich zodpovězení (i příslušných limitů) by bývalo bylo dosaženo logičtějšího a čtenářsky přesvědčivějšího způsobu prezentace.

Jádrem práce je pochopitelně její empirická část (4. kpt). Zdá se mi ovšem, že ta se oproti vloni posuzované verzi prakticky nezměnila. Musím tedy zopakovat své dřívější výtky:

I když však přináší cenný materiál, právě zde se projevují výše uvedené metodologické nedostatky. Jak a podle čeho bylo oddělováno významné od nepodstatného a (ideálně) prezentováno jen to první? Kde a proč se vzala strukturace? Jakými nástroji autorka analyzovala a interpretovala získaný materiál? Shrnující podkapitola 6.7. [aktuálně 4.7.] by potřebovala opřít o alespoň bazální psychologické a sociálněpsychologické znalosti, to se pak týká i závěru celé práce. Co (ve výchově a zkušenostech) „dětí undergroundu“ bylo dílem osobností jejich rodičů i jejich vlastních, neřku-li výsledkem biologických daností, a co odráželo širší prostředí? Jak a proč se uplatňovaly formy nestátní „perzekuce“ (s. 57) [aktuálně s. 56–57], když početná skupina tzv. revizionistických historiků dnes líčí dobu „normalizace“ bezmála idylicky? Bylo prostředí undergroundu, přes všechny individuální odlišnosti, opravdu „líhni kreativity“, jak tvrdí autorka (s. 58) [aktuálně s. 57, už bez „líhně“]? Atd. atp. Posuzovaná práce přináší jen hrubě zpracovaný materiál, který by bylo třeba podrobněji a především metodologicky reflektovaně zkoumat, zpracovat v širším kulturněhistorickém kontextu a v neposlední řadě kvalitním a logicky uspořádaným způsobem prezentovat.

Autorka naproti tomu odstranila formální chyby, typicky v seznamu použitých pramenů a literatury. Někdy ovšem za cenu nových: kolektivní práce editovaná M. Májíčkem Poliakovou, J. Raškou a V. Smyčkou sice již má uvedené všechny editory, avšak v případě první z nich uvádí jméno po sňatku

(Májíček Poliaková, takto je v seznamu také zařazena), ačkoli vyšla ještě před ním a rodinný vývoj paní editorky v době vydání přirozeně neanticipovala (pouze Poliaková).

* * *

Diplomantka E. Diblíková využila možnosti stažení a opětovného odevzdání práce k jejím úpravám, které dílo alespoň po formální a prezentační stránce většinou zlepšily. Jeho základ, totiž nedostatečně promyšlený a připravený výzkum, který proto nemohl zachytit všechny relevantní informace a na odpovídající úrovni je analyzovat, vylepšit ovšem nemohla. Přes toto vědomí konstatuji, že bylo uděláno dost na to, abych své hodnocení o stupeň zvýšil. Bakalářskou práci E. Diblíkové *Jiný underground: perspektivou dětí* proto **doporučuji k obhajobě** a hodnotím jako **velmi dobrou**.

V Praze dne 16. května 2024

Prof. PhDr. Zdeněk R. Nešpor, PhD.